

Самостійна робота з дисципліни «Історія первісного суспільства» для студентів I курсу

Курс I

Семестр I

Напрямок підготовки/ спеціальність

0203 Гуманітарні науки 6.020302 Історія*

Самостійна робота № 1

Тема. Предмет історії первісного суспільства. Періодизація.

Мета: розширити знання з предмету первісної історії, її періодизації, вдосконалити навички та вміння роботи з теоретичним матеріалом шляхом аналізу та синтезу, сприяти розвитку вміння навчальної автономії студентів.

Завдання: визначте предмет первісної історії, термінологію, місце первісної історії в системі наук, значення її вивчення; проаналізуйте значення для первісної історії, археологічної, історичної періодизації.

Література.

1. Алексеев В.П., Першиц А.И. История первобытного общества. Учебник для вузов по спец. «История». – 6-е изд. – М.: ООО. «Астрель», 2004. – С. 43-87.
2. Археологія. Підручник для ВНЗ. – К., 2005
3. Бунатян К.П. Давнє населення України. Навч. посіб. –К.: Вища школа. – 1999.
4. Гарден Ж. - К. Теоретическая археология. – М., 1983.
5. Генина В.Ф. Структура археологического познания. – К., 1989.
6. Клейн Л.С. Археологические источники. – Ленинград, 1978.
7. Станко В.Н., Гладких М.І., Сегеда С.П. Історія первісного суспільства. Підручник для студ. гуман. спец. вузів. К.: Либідь, 1999. – С. 3-40.
8. Этнография как источник реконструкции истории первобытного общества. – М., 1979.

Очікуваний результат виконання самостійної роботи: розширені знання з предмету первісної історії, її періодизації, вдосконалені навички та вміння роботи з теоретичним матеріалом шляхом аналізу та синтезу, розвинуті вміння навчальної автономії студентів.

Спосіб контролю: перевірка усної частини в межах годин контролю на СР, включення питань до КТ № 1.

Рекомендації до виконання завдання.

1. Опрацюйте відповідні розділи навчальних посібників, здійсніть пошук додаткової інформації.
2. Визначте предмет первісної історії, як одного із розділів єдиної історичної науки.
3. З'ясуйте місце первісної історії в системі наук.
4. Проаналізуйте значення вивчення історії первісного суспільства.
5. Спираючись на вказану літературу, складіть таблицю.

Таблиця. Основні епохи первісної історії та їх співвідношення з археологічними і палеоантропологічними епохами.

Історичні епохи	Археологічні епохи	палеоантропологічні епохи

6. Перевірте себе по питаннях для самоконтролю.

Питання для самоконтролю.

1. Який період вивчає історію первісного суспільства?
2. Чому первісна історія вважається одним із розділів єдиної історичної науки?
3. В чому полягає специфіка даного розділу?
4. Які існують терміни для назви, який вважається найбільш розповсюдженим?

5. Які труднощі зустрічаються пов'язані з періодизацією первісної історії?
6. Чому із спеціальних періодизацій найбільш важливою вважається археологічна?
7. В чому обмеженість палеоантропологічної періодизації первісної історії?
8. Які вчені займалися розробкою загальної (історичної) періодизації?

Самостійна робота № 2

Тема. Джерела первісної історії та їх роль в історичній реконструкції.

Мета: поглибити фактичні знання з джерелознавчої бази первісної історії, вдосконалити навички та вміння роботи з теоретичним матеріалом шляхом аналізу та синтезу.

Завдання: визначте поняття «історичне джерело», з'ясуйте інформативність джерел та їх роль у реконструкції, проаналізуйте особливості синтетичної реконструкції історії первісного суспільства.

Література.

1. Алексеев В.П., Першиц А.И. История первобытного общества. Учебник для вузов по спец. «История». – 6-е изд. – М.: ООО. «Астрель», 2004. – С. 43-87.
2. Алексеев В.П. Историческая антропология. – М., 1979.
3. Археологія. Підручник для ВНЗ. – К., 2005
4. Брей У., Грапш Д. Археологический словарь. – М., 1990.
5. Бунатян К.П. Давнє населення України. Навч. посіб. –К.: Вища школа. – 1999.
6. Гарден Ж. - К. Теоретическая археология. – М., 1983.
7. Генина В.Ф. Структура археологического познания. – К., 1989.
8. Клейн Л.С. Археологические источники. – Ленинград, 1978.
9. Станко В.Н., Гладких М.И., Сегеда С.П. Історія первісного суспільства. Підручник для студ. гуман. спец. вузів. К.: Либідь, 1999. – С. 3-40.
10. Этнография как источник реконструкции истории первобытного общества. – М., 1979.

Очікуваний результат виконання самостійної роботи: поглиблені фактичні знання з джерелознавчої бази первісної історії, вдосконалені навички та вміння роботи з теоретичним матеріалом шляхом аналізу та синтезу.

Спосіб контролю: перевірка письмової частини в межах контролю СР, включення питань до КРЗМ № 1.

Рекомендації до виконання завдання.

1. Опрацюйте вказану літературу.
2. Спираючись на рекомендовану літературу, з'ясуйте інформативність, роль і значення у реконструкції історичного процесу первісності джерел: археології, етнології, історичної антропології, четвертинної геології, палеографії, археозоології, археоботаніки, фізики, хімії, лінгвістики, інформатики.
3. Визначте особливості синтетичної реконструкції історії первісного суспільства.
4. Перевірте себе по питаннях для самоконтролю.

Питання для самоконтролю:

1. Що означає поняття «історичне джерело»?
2. Яку роль відіграє археологічний матеріал у реконструкції історії первісного суспільства?
3. У чому полягає значення даних антропології та інших природничих наук?
4. Чому письмові джерела являються другорядним джерелом інформації для історії первісного суспільства?
5. У яких напрямках досягнення інформатики впливають на вивчення історії первісного суспільства?
6. Які особливості вивчення джерельної бази історії первісного суспільства.

Самостійна робота № 3

Тема. Первісна периферія класових суспільств.

Мета: розширити знання з історії первісного суспільства у цивілізаційному контексті з давніх часів до сьогодення, сприяти розвитку вміння навчальної автономії студентів.

Завдання: проаналізуйте типи первісної периферії та їх контактів з цивілізаціями, визначте взаємодію цивілізацій та їх первісної периферії на основних етапах світової історії, назвіть ареали проживання сучасних первісних племен.

Література.

1. Алексеев В.П., Першиц А.И. История первобытного общества. Учебник для вузов по спец. «История». – 6-е изд. – М.: ООО. «Астрель», 2004. – С. 43-87.
2. История первобытного общества. Эпоха первобытной родовой общины. – М., 1986.
3. История первобытного общества. Эпоха классового образования. – М., 1979.

Очікуваний результат виконання самостійної роботи: розширені знання з історії первісного суспільства у цивілізаційному контексті з давніх часів до сьогодення, розвинуті вміння навчальної автономії студентів.

Спосіб контролю: перевірка письмової частини в межах контролю СР, включення питань до КРЗМ № 1.

Рекомендації до виконання завдання.

1. Опрацюйте вказану літературу, здійсніть пошук додаткової інформації.
2. Визначте типи первісної периферії та її контакти з цивілізаціями.
3. Проаналізуйте процес розширення ареалу класових суспільств та його наслідки.
4. З'ясуйте взаємодію і особливості цивілізацій та їх первісних периферій на кожному етапі світової історії.
5. Назвіть великі ареали проживання первісних племен у сучасному світі.
6. Перевірте себе по питаннях для самоконтролю.

Питання для самоконтролю.

1. Якими чинниками зумовлено широке зберігання великої частини людства первіснообщинного ладу на ступені цивілізації?
2. Які склалися типи первісної периферії по відношенню до цивілізації?
3. Чим різнилися контакти між цивілізаціями та симполітичним суспільством?
4. Які контакти були найбільш широкими?
5. Як відбувалася взаємодія цивілізацій та їх первісної периферії у період античності, середньовіччя, ранньокласового суспільства, у новому часі?
6. Які існують ареали проживання сучасних первісних племен?

Самостійна робота № 4

Тема. Залишки первісності у класових суспільствах.

Мета: шляхом вдосконалення навичок та вмінь роботи над теоретичним матеріалом за допомогою аналізу та синтезу сприяти визначенню причин залишків первісності у класовому суспільстві, подальшої їх трансформації, розвивати вміння навчальної автономії студентів.

Завдання: з'ясуйте причини залишків первісності у класових суспільствах, проаналізуйте залишкові структури, норми та уявлення, роль залишків первісності у сучасних умовах.

Література.

1. Алексеев В.П., Першиц А.И. История первобытного общества. Учебник для вузов по спец. «История». – 6-е изд. – М.: ООО. «Астрель», 2004. – С. 43-87.
2. История первобытного общества. Эпоха классовообразования. – М., 1979.

Очікуваний результат виконання самостійної роботи: вдосконалені навички та вміння роботи над теоретичним матеріалом за допомогою аналізу та синтезу, визначені причини залишків первісності у класовому суспільстві, подальшої їх трансформації, розвинуті вміння навчальної автономії студентів.

Спосіб контролю: перевірка письмової частини в межах контролю СР, включення питань до КРЗМ № 1.

Рекомендації до виконання завдання:

1. Опрацюйте та проаналізуйте відповідні розділи навчальних посібників, здійсніть пошук додаткової інформації.
2. Розпочніть розгляд теми з аналізу причин залишків первісності у класових суспільствах.
3. Проаналізуйте основні залишкові структури: етносоціальні племінні, родинні, сусідської общини, сімейної общини, таємних товариств.
4. Зверніть увагу на залишкові норми та уявлення: взаємодопомоги, взаємо захисту, взаємовідповідальності, родинні, сімейно-шлюбні, правові, моральні, релігійні.
5. Визначте роль залишків первісності у наш час.

Перевірте себе по питаннях для самоконтролю.

1. У чому криються причини залишків первісності у класових суспільствах?
2. Які існують основні залишкові структури?
3. Чому існують залишкові норми та уявлення?
4. Яку роль відіграють залишки первісності у наш час?